

Inatsisartutlov nr. 11 af 12. juni 2019 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling af psykiatriske patienter må kun finde sted på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling, jf. dog stk. 2, 3 og 4 og kun efter reglerne i denne inatsisartutlov eller regler udstedt i medfør heraf.

Stk. 2. Tvangsindlæggelse kan, uanset stk. 1, iværksættes på en af sundhedsvæsenets øvrige institutioner. Overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling træffer i samråd med den tilkaldte læge afgørelse om, hvorvidt tvangsindlæggelse på baggrund af de foreliggende oplysninger og den tilkaldte læges undersøgelse vurderes at være påkrævet. Overførsel til Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling skal ske inden 48 timer efter, at tvangsindlæggelsen er iværksat, medmindre de ordinære trafikale forhold hindrer dette. De i kapitel 6 omtalte tvangsindgreb kan finde anvendelse under en iværksat tvangsindlæggelse.

Stk. 3. Tvangsbehandling af en legemlig lidelse kan om fornødent ske på somatisk afdeling, jf. § 15.

Stk. 4. En patient, der er indlagt på psykiatrisk afdeling, kan overføres til lukket psykiatrisk afdeling uden for Grønland, hvis patienten er så farlig for sine omgivelser, at det må anses for uforsvarligt at lade patienten være indlagt på psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital. Overførslen behandles efter reglerne om tvangstilbageholdelse, såfremt patienten ikke giver sit informerede samtykke til overførslen.

§ 2. Ved tvang forstås i denne inatsisartutlov anvendelse af foranstaltninger, for hvilke der ikke foreligger informeret samtykke, jf. kap. 2 i landstingsforordning om patienters retsstilling.

Stk. 2. For patienter, der er under 15 år eller varigt mangler evnen til at give et informeret samtykke, skal der ikke forsøges indhentet et samtykke fra forældremyndighedens indehaver, værgen eller de nærmeste pårørende, hvis omgående gennemførelse af en foranstaltning i henhold til denne inatsisartutlov er nødvendig for at afværge, at en patient:

- 1) udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på ~~hans~~ eller helbred, eller
- 2) øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

Stk. 3. Ved anvendelse af foranstaltninger, jf. stk. 2, skal forældremyndighedsindehaveren, værgen eller de nærmeste pårørende efterfølgende orienteres herom snarest muligt.

Stk. 4. For mindreårige patienter, der er fyldt 15 år, hvor sundhedspersonen efter en individuel vurdering skønner, at vedkommende ikke selv er i stand til at forstå konsekvensen af sin stillingtagen, jf. landstingsforordning om patienters retsstilling § 8, stk. 2, finder stk. 2 og stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 2

Almindelige bestemmelser

§ 3. Indlæggelse, ophold og behandling på sundhedsvæsenets institutioner skal så vidt muligt finde sted med patientens samtykke.

Stk. 2. Lægen skal vejlede patienten om formålet med indlæggelsen, opholdet og behandlingen samt om udsigterne til en bedring af helbredstilstanden.

Stk. 3. Overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling har ansvaret for, at der opstilles en behandlingsplan for enhver, der indlægges på afdelingen, og at patienten inddrages og høres om planens indhold, samt at patientens samtykke til dens gennemførelse til stadighed søges opnået.

Stk. 4. Behandlingsplanen skal løbende justeres, og skal til enhver tid afspejle, hvilke behandlinger der er iværksat, samt hvilke mål, der søges opnået ved de aktuelle behandlinger.

Stk. 5. En kopi af behandlingsplanen skal udleveres til patienten, medmindre denne frabeder sig dette.

§ 4. Inden frihedsberøvelse iværksættes eller anden tvang anvendes, skal patienten underrettes om den påtænkte tvang, dens nærmere indhold, baggrund og formål jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ved tvangsfiksering og anvendelse af fysisk magt, jf. §§ 21-25, kan underretningen dog i særlig hastende tilfælde undlades. Begrundelsen for indgrebets iværksættelse skal meddeles patienten efterfølgende.

§ 5. Tvang må ikke benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt, for at opnå patientens frivillige medvirken. Når forholdene tillader det, skal patienten have en passende betænkningstid.

Stk. 2. Anvendelsen af tvang skal stå i rimeligt forhold til det, som søges opnået herved. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 3. Tvang skal udøves så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til patienten, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe.

§ 6. Bestemmelserne i § 1, stk. 2, § 10, stk. 2, § 11, § 12, stk. 1, § 13, stk. 1 § 14, stk. 2, § 15, stk. 2, § 22, stk. 2 og 3, § 30, § 32, stk. 1 og 3 samt § 34, stk. 2 er ikke til hinder for, at en beslutning i overlægens fravær træffes af en anden læge på den psykiatriske afdeling. I sådanne tilfælde skal overlægen snarest og senest 24 timer efter tage stilling til beslutningen.

Stk. 2. Overlægens stillingtagen skal tilføres tvangsprotokollen.

Kapitel 3

Frihedsberøvelse

Generelt

§ 7. Tvangsindlæggelse, jf. §§ 8-10, eller tvangstilbageholdelse, jf. § 11, må kun finde sted, såfremt personen er sindssyg eller befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, og det vil være

uforsvarligt ikke at frihedsberøve den pågældende med henblik på behandling, fordi:

- 1) udsigten til helbredelse eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentlig forringet, eller
- 2) den pågældende frembyder en nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre.

Tvangsindlæggelse

§ 8. Søger en person, der må antages at være sindssyg, ikke selv fornøden behandling, har de nærmeste pligt til at kontakte sundhedsvæsenet med henblik på tilkaldelse af en læge.

Stk. 2. Hvis de nærmeste ikke kontakter sundhedsvæsenet jf. stk. 1, påhviler det politiet at gøre dette.

Stk. 3. Den tilkaldte læge skønner på baggrund af en undersøgelse og de modtagne oplysninger, om indlæggelse på psykiatrisk afdeling er nødvendig. Giver patienten ikke sit informerede samtykke til sådan indlæggelse, afgør lægen, om tvangsindlæggelse er påkrævet.

Stk. 4. Tvangsindlæggelse skal ske, når betingelserne i § 7 er opfyldt. Lægen skal udfærdige en erklæring herom, jf. § 9, stk. 2.

§ 9. Politiet træffer bestemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse og yder bistand hertil.

Stk. 2. Tvangsindlæggelse må kun gennemføres på grundlag af en lægeerklæring, som hviler på lægens egen undersøgelse foretaget med henblik på den konkrete indlæggelse. Erklæringen må ikke være udstedt af en læge, der er ansat på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling, hvor tvangsindlæggelse skal finde sted. Erklæringen må endvidere ikke være udstedt af en læge, der er inhabil. Inhabilitet foreligger i samme tilfælde som nævnt i sagsbehandlingslovens § 3.

Stk. 3. Ved tvangsindlæggelse efter § 7, nr. 2, skal lægens undersøgelse være foretaget inden for det seneste døgn, og ved tvangsindlæggelse efter § 7, nr. 1, inden for de seneste 7 dage forud for indlæggelsen.

§ 10. Ved tvangsindlæggelse efter § 7, nr. 2, skal patienten straks modtages af sundhedsvæsenet. Sker tvangsindlæggelsen efter § 7, nr. 1, skal patienten modtages af sundhedsvæsenet snarest muligt inden for den frist på 7 dage, som er nævnt i § 9, stk. 3.

Stk. 2. Overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for tvangsindlæggelse er opfyldt.

Stk. 3. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af tvangsindlæggelser. Regler, der vedrører politiets medvirken, fastsættes efter samtykke fra Justitsministeriet i Danmark.

Tvangstilbageholdelse

§ 11. Tvangstilbageholdelse af en person, der er indlagt på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling skal ske, hvis overlægen finder, at betingelserne i § 7 er opfyldt.

Stk. 2. Fremsættes anmodning om udskrivning af en patient indlagt på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling, skal overlægen snarest muligt og senest indenfor 24 timer regnet fra anmodningens fremsættelse meddele patienten, om denne kan udskrives, eller om tvangstilbageholdelse

skal ske. Fremsættes anmodning om udskrivning fra Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling inden for det første døgn efter, at tvangsindlæggelsen har fundet sted eller er iværksat i medfør af § 1, stk. 2, skal overlægens beslutning meddeles patienten inden 48 timer regnet fra tvangsindlæggelsen. Er begæringen fremsat af patientrådgiveren, jf. kapitel 8 og 9 underrettes tillige denne.

Tilbageførsel

§ 12. Har en tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt person forladt Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling eller en af sundhedsvæsenets øvrige institutioner ved iværksatte tvangsindlæggelser efter § 1, stk. 2, og er den pågældende ikke frivilligt vendt tilbage, kan overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling beslutte, at den pågældende skal føres tilbage til afdelingen med politiets bistand. Sådant tilbageførsel kan kun ske indtil 1 uge efter, at udeblivelsen er konstateret. Er den pågældende udeblevet efter udgang, er det endvidere en betingelse for tilbageførsel, at der ikke er givet tilladelse til udgang med mere end 3 overnatninger.

Stk. 2. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med tilbageførsel, for så vidt angår politiets medvirken efter samtykke fra Justitsministeriet i Danmark.

Ophør af frihedsberøvelse

§ 13. Når overlægen finder, at betingelserne i § 7 ikke længere er til stede, skal frihedsberøvelsen straks bringes til ophør.

Stk. 2. Ved ophør af frihedsberøvelse, skal patienten og patientrådgiveren straks underrettes herom.

Kapitel 4

Tvangsbehandling

§ 14. Tvangsbehandling må kun anvendes over for personer, der opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse, jf. § 11.

Stk. 2. Afgørelse om tvangsbehandling træffes af overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling. Overlægen kan samtidig træffe bestemmelse om, i hvilket omfang der om fornødent kan anvendes magt til behandlingens gennemførelse.

Stk. 3. Tvangsbehandling må alene iværksættes og gennemføres på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling, jf. § 1, stk. 1.

Stk. 4. Ved tvangsmedicinering skal der anvendes afprøvede lægemidler i sædvanlig dosering og med færrest mulige alvorlige bivirkninger.

Stk. 5. Tvangsbehandling med elektrostimulation må kun iværksættes, hvis patienten opfylder betingelserne i stk. 1 og befinder sig i en aktuel eller potentiel livstruende tilstand.

Stk. 6. Forud for overlægens afgørelse efter stk. 2 om tvangsbehandling skal patienten have betænkningstid til at overveje, hvorvidt patienten ønsker at give sit samtykke til behandlingen. Betænkningstiden skal have en passende varighed, dog højst 3 dage.

Stk. 7. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om tvangsbehandling efter denne bestemmelse.

§ 15. En person som opfylder betingelserne for frihedsberøvelse, jf. § 7, og som ikke giver sit informerede samtykke til behandling af en legemlig lidelse, kan undergives tvangsbehandling af denne lidelse, såfremt lidelsen udsætter patientens liv eller helbred for væsentlig fare. Er patienten ikke i forvejen tvangsindlagt på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling, er det endvidere en betingelse for tvangsbehandling efter denne bestemmelse, at der forinden er udfærdiget erklæring om tvangsindlæggelse, jf. § 9, stk. 2, og at overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling har truffet afgørelse om, at betingelserne for tvangsindlæggelse er opfyldt, jf. § 10, stk. 2.

Stk. 2. Beslutning om tvangsbehandling som nævnt i stk. 1 træffes af overlægen på den pågældende somatiske afdeling i samråd med overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling. Behandling kan om fornødent ske på somatisk afdeling.

Stk. 3. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om tvangsbehandling efter denne bestemmelse.

Kapitel 5

Opfølgning efter udskrivning

§ 16. Overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling har ansvaret for, at der for patienter, som efter udskrivning må antages ikke selv at ville søge den behandling eller de sociale tilbud, der er nødvendige for patientens helbred, indgås en udskrivningsaftale mellem patienten og den psykiatriske afdeling samt de relevante myndigheder, sundhedspersoner m.fl. om de behandlingsmæssige og sociale tilbud til patienten.

Stk. 2. Naalakkersuisut fastsætter regler om registrering og indberetning af udskrivningsaftaler til Landslægen. Naalakkersuisut kan i den forbindelse fastsætte regler om, at indberetninger skal indeholde oplysninger om patientens identitet.

§ 17. Hvis en patient, der er omfattet af § 16, ikke vil medvirke til indgåelse af en udskrivningsaftale, har overlægen ansvaret for, at den psykiatriske afdeling i samarbejde med de relevante myndigheder, sundhedspersoner m.fl. udarbejder en koordinationsplan for de behandlingsmæssige og sociale tilbud til patienten.

Stk. 2. Naalakkersuisut fastsætter regler om registrering og indberetning af koordinationsplaner til Landslægen. Naalakkersuisut kan i den forbindelse fastsætte regler om, at indberetninger skal indeholde oplysninger om patientens identitet.

§ 18. Den psykiatriske afdeling kan videregive oplysninger om patientens rent private forhold til andre myndigheder, sundhedspersoner m.fl., hvis videregivelse må anses for nødvendig af hensyn til indgåelse af og tilsyn med overholdelse af en udskrivningsaftale eller en koordinationsplan.

Stk. 2. I samme omfang som stk. 1. kan myndigheder, sundhedspersoner m.fl. videregive oplysninger om patientens rent private forhold til den psykiatriske afdeling og andre myndigheder, samt sundhedspersoner m.fl.

§ 19. Overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling kan inden patientens udskrivelse træffe beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning, hvis der på baggrund af den aktuelle indlæggelse findes at være en begrundet frygt og nærliggende risiko for, at patienten efter

udskrivning vil ophøre med at følge den behandling, der er nødvendig for patientens helbred, og

- 1) patienten inden for de seneste 3 år forud for den aktuelle indlæggelse har været tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt,
- 2) patienten inden for de seneste 3 år forud for den aktuelle indlæggelse i mindst et tilfælde har undladt at følge den behandling, der er anført i en udskrivningsaftale eller koordinationsplan, og
- 3) patienten i forbindelse med den aktuelle indlæggelse blev tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt.

Stk. 2. Overlægens beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning kan alene indeholde et pålæg til patienten om at møde op til medicinering i en af sundhedsvæsenets institutioner.

Stk. 3. Hvis patienten ikke møder op til medicinering jf. stk. 2, kan overlægen beslutte, at patienten skal afhentes af politiet og bringes til tvangsmedicinering i en af sundhedsvæsenets institutioner. Der skal ved afhentning så vidt mulig være en sundhedsperson til stede.

Stk. 4. Ved medicinering i forbindelse med tvungen opfølgning efter udskrivning skal der anvendes lægemidler, for hvilke overlægen kender patientens reaktion, herunder eventuelt i depotform.

Stk. 5. En beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning kan være gældende i op til 3 måneder efter udskrivning af patienten jf. dog stk. 6.

Stk. 6. Hvis der er en begrundet formodning om og nærliggende risiko for, at patienten ved 3 måneders fristens udløb, jf. stk. 5, vil ophøre med at følge den behandling, der er nødvendig for patientens helbred, kan overlægen træffe beslutning om, at den tvungne opfølgning efter udskrivning forlænges i indtil 3 måneder ad gangen, dog således at patienten maksimalt kan være undergivet tvunget opfølgning efter udskrivning i op til 12 måneder.

§ 20. Naalakkersuisut fastsætter regler for tvungen opfølgning efter udskrivning, herunder efter samtykke fra Justitsministeriet i Danmark regler for så vidt angår politiets afhentning af patienten, hvis denne ikke frivilligt møder op til medicinering, samt om sundhedspersonens medvirken hertil.

Kapitel 6

Fiksering m.v.

Tvangsfiksering

§ 21. Som midler til tvangsfiksering må alene anvendes bælte, hånd- og fodremme samt handsker.

Stk. 2. Tvangsfiksering må kun anvendes, i det omfang det er nødvendigt for at afværge, at en patient:

- 1) udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred,
- 2) forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter, eller
- 3) øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

§ 22. Beslutning om tvangsfiksering træffes af en læge, efter at denne har tilset patienten, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Beslutning om, at der foruden bælte skal anvendes hånd- eller fodremme samt handsker skal dog træffes af overlægen på Dronning Ingrid's Hospital psykiatriske afdeling.

Stk. 3. Ved tvangsfikseringer iværksat på en af sundhedsvæsenets institutioner, hvis varighed eller forventede varighed overstiger 12 timer, træffes beslutningen om fikseringens fortsatte opretholdelse af

overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling.

Stk. 4. Ville det i et tilfælde som nævnt i § 21, stk. 2, nr. 1, af hensyn til patientens egen eller andres sikkerhed være uforsvarligt at afvente lægens tilsyn, kan sundhedspersonalet på egen hånd beslutte at fiksere den pågældende med bælte. Lægen skal da straks tilkaldes og træffe afgørelse vedrørende anvendelse af tvangsfiksering med bælte.

§ 23. En patient, der er tvangsfikseret med bælte, skal have fast vagt, der er kvalificeret til opgaven.

Anvendelse af fysisk magt

§ 24. En person, der er indlagt på en af sundhedsvæsenets institutioner, kan fastholdes og om fornødent med magt føres til et andet opholdssted på institutionen, såfremt betingelserne i § 21, stk. 2, er opfyldt. Over for personer, der er frihedsberøvet efter reglerne i kapitel 3, kan der anvendes den magt, der er nødvendig for at sikre deres fortsatte tilstedeværelse på afdelingen.

§ 25. Er det af afgørende betydning for bedring af en meget urolig patients tilstand, kan en læge bestemme, at patienten om fornødent med magt indgives et beroligende middel.

Beskyttelsesfiksering

§ 26. Ved beskyttelsesfiksering forstås anvendelse af ethvert middel, der benyttes for at hindre, at en patient utilsigtet udsætter sig selv for væsentlig fare.

Stk. 2. Beskyttelsesfiksering må kun benyttes, efter at en læge har tilset patienten og truffet nærmere bestemmelse om anvendelse af et bestemt beskyttelsesmiddel.

Personlig skærmning og aflåsning af døre i afdelingen

§ 27. Ved personlig skærmning forstås i denne inatsisartutlov foranstaltninger, hvor et eller flere personalemedlemmer konstant befinder sig i umiddelbar nærhed af patienten.

Stk. 2. Personlig skærmning, som patienten ikke samtykker til, må kun benyttes i det omfang det er nødvendigt for at afværge, at en patient:

- 1) begår selvmord eller på anden vis udsætter sit eller andres helbred for betydelig skade, eller
- 2) forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter eller andre.

Stk. 3. En beslutning om personlig skærmning træffes af en læge, efter at denne har tilset patienten.

§ 28. Patienten skal i forbindelse med indlæggelse på afdelingen orienteres om afdelingens indretning, herunder om forekomsten af mindre enheder på afdelingen, hvortil døren kan aflåses, hvis sådanne mindre enheder findes på afdelingen.

§ 29. Lægen kan beslutte, at der skal foretages aflåsning af døre i afdelingen, dog ikke døre til patientstuer, over for:

- 1) patienter, der er frihedsberøvet efter kapitel 3, og

2) patienter, for hvem der er risiko for, at de utilsigtet udsætter sig selv for væsentlig fare, jf. § 24.

Stk. 2. Lægen kan endvidere beslutte, at der skal foretages aflåsning af døre, dog ikke af døre til patientstuer over for en patient, der ikke er omfattet af stk. 1, hvis patienten selv anmoder herom. På patientens anmodning skal aflåsningen straks ophæves.

Stk. 3. Alle patienter på afdelingen skal straks underrettes efter at en beslutning om aflåsning efter stk. 1 og 2 er truffet.

Personlig hygiejne under anvendelse af tvang

§ 30. Overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling kan beslutte, at en patient, der på grund af sin sindslidelse ikke selv er i stand til at varetage nødvendig personlig hygiejne, skal have foretaget personlig hygiejne under anvendelse af tvang, hvis dette er nødvendigt af hensyn til patienten selv eller af hensyn til medpatienter eller personalet.

Bemyndigelsesbestemmelse

§ 31. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om tvangsfiksering, om anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, personlig skærmning, aflåsning af døre i afdelingen, samt personlig hygiejne under tvang.

Kapitel 7

Undersøgelse af post, patientstuer og ejendele, kropsvisitation samt beslaglæggelse og tilintetgørelse af genstande

§ 32. Ved begrundet mistanke om, at medikamenter, rusmidler eller farlige genstande er blevet eller vil blive forsøgt indført til patienten, kan overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling beslutte, at:

- 1) post til patienten skal åbnes og kontrolleres,
- 2) patientens stue og ejendele skal undersøges, eller
- 3) der skal foretages kropsvisitation af patienten. Undersøgelse af kroppens hulrum er ikke tilladt.

Stk. 2. Undersøgelse af post til patienten og af patientens stue samt ejendele skal så vidt muligt foretages i patientens nærvær.

Stk. 3. Overlægen kan beslutte, at medikamenter, rusmidler og farlige genstande, som bliver fundet ved indgreb efter stk. 1 skal tages i forvaring. Genstande m.v., som besiddes af patienten i strid med den almindelige lovgivning, herunder lovgivningen om euforiserende stoffer og lovgivningen om våben, udleveres af overlægen til politiet.

Stk. 4. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om undersøgelse af post, patientstuer og ejendele, kropsvisitation samt beslaglæggelse og tilintetgørelse af genstande.

Kapitel 8

Tvangsprotokollering og obligatorisk efterprøvelse

§ 33. Oplysning om enhver anvendelse af tvang, jf. §§ 7-12, § 14, tvungen opfølgning efter § 19, §§ 21-25, enhver ordination i henhold § 26, § 27, for så vidt angår personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, og § 29 skal tilføjes afdelingens tvangsprotokol med angivelse af indgrebets nærmere indhold og begrundelse. Kopi af tilføjelsen til afdelingens tvangsprotokol skal ligeledes tilføres patientens journal.

Stk. 2. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om tvangsprotokoller, samt om registrering og indberetning af tvang til Landslægen. Naalakkersuisut kan i den forbindelse fastsætte regler om, at indberetninger skal indeholde oplysninger om patientens identitet.

§ 34. Det påhviler til stadighed overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling at påse, at frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang efter reglerne i denne inatsisartutlov ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt.

Stk. 2. Som led i efterprøvelse af frihedsberøvelse, skal overlægen henholdsvis 3, 10, 20 og 30 dage efter, at frihedsberøvelsen blev iværksat, og herefter mindst hver 4. uge, så længe frihedsberøvelsen opretholdes, påse, om betingelserne fortsat er opfyldt. Resultatet af denne efterprøvelse skal tilføres tvangsprotokollen.

Stk. 3. Patientrådgiveren og patienten skal underrettes om beslutning om opretholdt frihedsberøvelse.

Stk. 4. Der skal foretages fornyet lægelig vurdering af spørgsmålet om fortsat anvendelse af beskyttelsesfiksering så ofte, som forholdene tilsiger det, dog mindst 3, 10, 20 og 30 dage efter, at beslutning om anvendelse af beskyttelsesfiksering blev truffet, og herefter mindst hver 4. uge, så længe ordinationen opretholdes.

Stk. 5. Så længe en tvangsfiksering opretholdes, skal der foretages fornyet lægelig vurdering af spørgsmålet om fortsat anvendelse af tvangsfikseringen, så ofte som forholdene tilsiger det, dog mindst 1 gang i døgnet.

Kapitel 9

Patientrådgivere

§ 35. Der skal beskikkes en patientrådgiver for enhver person, der:

- 1) tvangsindlægges,
- 2) tvangstilbageholdes.

Stk. 2. Endvidere skal der beskikkes en patientrådgiver for enhver person der undergives:

- 1) tvangsbehandling,
- 2) tvungen opfølgning efter udskrivning,
- 3) tvangsfiksering,
- 4) anvendelse af fysisk magt,
- 5) indgivelse af et beroligende middel med magt,
- 6) beskyttelsesfiksering,
- 7) personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt
- 8) aflåsning af døre i afdelingen efter § 29, stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. Patientrådgiveren skal:

- 1) vejlede og rådgive patienten med hensyn til alle forhold i forbindelse med indlæggelse, ophold og

behandling på sundhedsvæsenets sygehuse,

2) bistå patienten med iværksættelse og gennemførelse af eventuelle klager, og

3) så vidt mulig være til stede ved klagens behandling i Det Psykiatriske Patientklagenævn.

§ 36. Dommeren ved Retten i Grønland antager efter ansøgning et antal patientrådgivere. En fortegnelse over disse sendes til Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling. De antagne patientrådgivere skal have bopæl i Nuuk og må ikke være ansat på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling.

Stk. 2. Beskikkelse sker i det enkelte tilfælde ved, at den vagthavende sygeplejerske hurtigst muligt underretter patientrådgiveren om tvangsindgrebet og beskikkelsen. Patientrådgiveren beskikkes efter tur i den rækkefølge, hvori de er optaget på fortegnelsen.

Stk. 3. Patienten skal have lejlighed til at udtale sig om den påtænkte beskikkelse. Fremsætter patienten anmodning om at få beskikket en anden patientrådgiver, som er optaget på fortegnelsen, skal anmodningen så vidt muligt imødekommes. Afgørelsen kan påklages til dommeren ved Retten i Grønland.

Stk. 4. Fremsætter patienten anmodning om beskikkelse af en person, som ikke er optaget på fortegnelsen, sker der foreløbig beskikkelse af den person, der står for tur efter stk. 2. Dommeren ved Retten i Grønland træffer bestemmelse om, hvorvidt den af patienten foreslåede person kan beskikkes. Patientens anmodning skal imødekommes, medmindre dette er utilrådeligt.

§ 37. Patientrådgiveren skal snarest muligt efter beskikkelsen besøge patienten og til stadighed holde sig i forbindelse med denne. Første besøg skal aflægges inden 24 timer efter beskikkelsen, såfremt patienten opholder sig på Dronning Ingrid's Hospital. Såfremt patienten foreløbig opholder sig på en af sundhedsvæsenets øvrige institutioner skal telefonisk kontakt ske inden 24 timer efter beskikkelsen. Besøg skal herefter så vidt muligt finde sted mindst 1 gang om ugen og i øvrigt efter behov.

Stk. 2. Patientrådgiveren har ret til fri og uhindret personlig, skriftlig og telefonisk kontakt med patienten.

§ 38. Personalet på afdelingen eller institutionen skal give patientrådgiveren enhver oplysning, som er nødvendig for, at denne kan varetage sit erhverv på forsvarlig måde.

Stk. 2. En oplysning som af lægelige grunde ikke gives til patienten, må heller ikke gives til patientrådgiveren.

§ 39. Beskikkelsen som patientrådgiver bortfalder samtidig med, at tvangsindgrebet bringes til ophør. Patientrådgiveren bistår dog patienten i forbindelse med klager, som allerede er iværksat, eller som samtidig iværksættes.

§ 40. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om antagelse og beskikkelse af patientrådgivere, deres opgaver og nærmere beføjelser, samt honorar.

Kapitel 10

Klagevejledning

§ 41. Ved enhver anvendelse af tvang skal patienten vejledes om adgangen til at påklage indgrebet. Patienten skal desuden oplyses om, i hvilket omfang klagen har opsættende virkning, jf. stk. 2 og 3.

Stk. 2. Klage over beslutning om anvendelse af tvang har ikke opsættende virkning jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Klage over beslutning om tvangsbehandling, jf. kapitel 4, har dog opsættende virkning, medmindre omgående gennemførelse af behandlingen er nødvendig for ikke at udsætte patientens liv eller helbred for væsentlig fare eller for at afværge, at patienten udsætter andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred. Klage over beslutning om tvungen opfølgning efter § 19, har ligeledes opsættende virkning.

§ 42. Klagevejledning skal så vidt muligt gives i forbindelse med, at patienten underrettes om tvangsindgrebet.

Stk. 2. Såfremt en klage over beslutning om tvangsbehandling har opsættende virkning efter § 41, stk. 3, skal klagevejledning gives snarest muligt og inden tvangsbehandlingen iværksættes.

§ 43. Ved tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, personlig skærmning der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af døre i afdelingen, skal patienten vejledes om adgangen til at påklage indgrebet til Det Psykiatriske Patientklagenævn. Patienten skal endvidere vejledes om, at klagen vil blive indbragt for Det Psykiatriske Patientklagenævn, såfremt patienten eller patientrådgiveren fremsætter begæring herom, jf. § 47.

Stk. 2. Patienten skal endvidere efter anmodning vejledes om klagesagsproceduren for Det Psykiatriske Patientklagenævn, herunder om patientens og patientrådgiverens ret til mundtligt eller via telekommunikation at forelægge sagen for nævnet, samt om fristen for nævnets afgørelse, jf. § 48.

§ 44. Klagevejledning gives mundtligt.

Stk. 2. Klagevejledning skal gives skriftligt, såfremt patienten fremsætter begæring herom.

§ 45. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere bestemmelser om klagevejledning.

Kapitel 11

Klageadgang og domstolsprøvelse

§ 46. Naalakkersuisut nedsætter et klagenævn kaldet Det Psykiatriske Patientklagenævn.

Stk. 2. Det Psykiatriske Patientklagenævn består af:

- 1) en advokat som formand,
- 2) Landslægen, og
- 3) en repræsentant fra en patientforening, der repræsenterer de sindslidende.

Stk. 3. Naalakkersuisut beskikker stedfortrædere for medlemmerne.

Stk. 4. Beskikkelserne i stk. 2 og 3 gælder for 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted.

Stk. 5. Det Psykiatriske Patientklagenævn er i sin virksomhed uafhængig af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.

Stk. 6. Landslægeembedet varetager Det Psykiatriske Patientklagenævns sekretariatsopgaver.

Stk. 7. Departementet for Sundhed og Forskning afholder udgifterne ved Det Psykiatriske Patientklagenævns virksomhed, herunder vederlag til medlemmerne af nævnet.

§ 47. Sygehusmyndigheden skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe klager for Det Psykiatriske Patientklagenævn over:

- 1) tvangsindlæggelse,
- 2) tvangstilbageholdelse,
- 3) tilbageførsel,
- 4) tvangsbehandling,
- 5) tvungen opfølgning efter udskrivning i henhold til § 19,
- 6) tvangsfiksering,
- 7) anvendelse af fysisk magt,
- 8) indgivelse af et beroligende middel med magt,
- 9) beskyttelsesfiksering,
- 10) personlig skærmning der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt
- 11) aflåsning af døre i afdelingen.

Stk. 2. En klage skal af patienten eller patientrådgiveren være fremsat senest 6 måneder efter ophøret af den frihedsberøvelse eller anden tvangsforanstaltning, som klagen vedrører.

§ 48. Når en klage som nævnt i § 47 indbringes for Det Psykiatriske Patientklagenævn, skal Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse fremsende sagens akter, herunder en udskrift af tvangsprotokollen, samt en erklæring fra overlægen på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling. Nævnet drager i øvrigt selv omsorg for sagens oplysning og træffer bestemmelse om tilvejebringelse af eventuelle yderligere erklæringer m.v.

Stk. 2. Patienten og patientrådgiveren har ret til mundtligt eller via telekommunikation at forelægge sagen for nævnet. I særlige tilfælde, hvor hensynet til patientens helbred eller til sagens behandling i nævnet afgørende taler herfor, kan nævnet bestemme, at patienten helt eller delvist skal være udelukket fra at deltage i behandlingen af sagen.

Stk. 3. Det Psykiatriske Patientklagenævn skal træffe afgørelse i klagesager om tvangsbehandling, der er tillagt opsættende virkning, jf. § 41, stk. 3, inden 7 hverdage efter klagens modtagelse. I andre sager skal Det Psykiatriske Patientklagenævn træffe afgørelse snarest muligt. Er afgørelse ikke truffet inden 14 dage efter klagens modtagelse, skal nævnet underrette patienten og patientrådgiveren om grunden hertil, samt oplyse om hvornår der kan forventes truffet en afgørelse.

Stk. 4. Naalakkersuisut fastsætter en forretningsorden for Det Psykiatriske Patientklagenævn.

§ 49. Når patienten eller patientrådgiveren anmoder om det, skal Det Psykiatriske Patientklagenævn indbringe sine afgørelser for Retten i Grønland efter reglerne i retsplejeloven for Grønland, kapitel 28.

Stk. 2. Begæring om sagens indbringelse skal fremsættes inden 4 uger efter Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse. Senere fremsættelse af begæringen kan indtil 6 måneder efter Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse undtagelsesvis tillades af Retten i Grønland, når der foreligger særlig grund til at afvige fra fristen.

Stk. 3. Godkender Det Psykiatriske Patientklagenævn, at patienten frihedsberøves, kan spørgsmålet om udskrivning først på ny begæres prøvet i Det Psykiatriske Patientklagenævn, når der er forløbet 2 måneder efter nævnets afgørelse. Har spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed været indbragt for retten, jf. stk. 1, regnes den nævnte frist fra rettens afgørelse.

Stk. 4. Godkender Det Psykiatriske Patientklagenævn, at der etableres tvungen opfølgning efter udskrivning, jf. § 19, kan spørgsmålet om tvungen opfølgning efter udskrivning først på ny begæres prøvet i nævnet, hvis den tvungne opfølgning efter udskrivning forlænges, jf. § 19, stk. 6. Tvungen opfølgning efter udskrivning kan herefter begæres prøvet ved enhver forlængelse af tvungen opfølgning efter udskrivning.

Kapitel 12

Ikrafttrædelses-, ophævelses- og overgangbestemmelser

§ 50. Denne inatsisartutlov træder i kraft den 1. juli 2019 og finder anvendelse for alle afgørelser og beslutninger, der træffes efter inatsisartutlovens ikrafttræden.

Stk. 2. Samtidig ophæves inatsisartutlov nr. 24 af 3. december 2012 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Stk. 3. Administrative forskrifter, der er udstedt med hjemmel i inatsisartutlov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien med senere ændringer, forbliver i kraft, indtil de ophæves.

Grønlands Selvstyre, den 12. juni 2019

Kim Kielsen